

Opening Expositie 'Through their Eyes', Gouvernement aan de Maas, 10 april 2025

Beste mensen,

Bijna zes maanden duurde de bevrijding van Limburg.

Zo snel als de Amerikanen het **eerste dorpje Mesch**
op 12 september 1944 bevrijdden;
zo lang duurde het voordat ook
het laatste dorp - Arcen -
op **3 maart 1945** werd ontzet door de Britten...

En net zo lang als de bevrijding toen duurde;
nog langer herhaal ik nu – 80 jaar later –
hoe belangrijk het is
om de 'verhalen van toen' te blijven vertellen.

'Verhalen van toen' die samen
vertellen dat zeker de bevrijding in
Midden- en Noord-Limburg zo veel zwaarder
was dan de bezetting met ...

...voortdurende jacht op mannen,
gedwongen evacuatie van tienduizenden,
bombardementen en zware gevechten.

Verhalen van toen die zo verschrikkelijk lijken
op de verhalen die we ook vandaag de dag
horen en zien,
aan de rand van Europa en in het Midden-Oosten.

Verhalen van toen die ons óók leren hoe gruwelijk veel
'onze vrijheid' heeft gekost;
gruwelijk veel leed en levens van Limburgers,
én van de bevrijders.

Bevrijders die toen van ver kwamen,
om voor ons de democratie
in ere te herstellen.

Het sterke van de tentoonstelling
die ik zo dadelijk mag openen,
is dat we nu ook beelden bij die verhalen krijgen...

Zoals het beeld van oprukkende Britten
achter wat een vuurspuwende tank lijkt
op weg naar Sint Joost – bij Echt,
waar in januari 1945
twee dagen lang keihard is gevochten;
van huis tot huis
om de bezetter te verjagen.

Twee dagen lang hebben
inwoners en vluchtelingen,
die hier hun heil zochten,
doodsbang in bunkers, kelders en schuren
opgesloten gezeten;
wachtend totdat de strijd
was gestreden,
om dan eenmaal weer buiten
enkel te zien dat 75 procent van hun dorp
compleet in puin lag...

Maar bovenal heeft het vele,
vele levens gekost,
misschien ook wel van de mannen
die we op deze foto op de rug zien.
En dat maakt dit beeld
– deze hele tentoonstelling –
ook zo indringend,
zeker omdat al die foto's
door de ogen van de Amerikaanse en Britse bevrijders
nu ook kleur hebben gekregen...

... en daarmee eigenlijk
ook meer naar de tijd van nu halen.

Een tijd van nu,
waarin ik ook al vanaf
dat we 80 jaar vrijheid begonnen te vieren
op 12 september 2024 in Mesch,
trouw blijf aan de opdracht zoals geschreven
op een bevrijdingsmonument in Kerkrade, en wel
dat we 'de vrijheid waard moeten blijven.'

Toen op die mooie septemberdag
nog niet wetende hoe
veel uitdagender die opdracht werd,
nu de wereld razendsnel verandert, en
vanzelfsprekendheden géén vanzelfsprekendheden meer zijn...

Begon ik toen met de vraag te stellen
over welke vrijheid hebben we het dan?

Gaandeweg begon ik meer te kiezen
voor de definitie van Angela Merkel
over vrijheid: en wel dat

"ware vrijheid niet alleen
de vrijheid is **ván** iets – van dictatuur en onrecht –
maar ook blijkt uit de **verantwoordelijkheid vóór** iets:
voor de medemens,
voor de samenleving,
voor onze gemeenschap."

Ik vind dat een mooie definitie
omdat die verantwoordelijkheid voor elkaar
een belofte van weerbaarheid in zich draagt.

Dat we niet alleen

allemaal in ons eentje
overlevingspakketten in huis halen,
maar bovenal óók investeren in elkaar,
elkaar weer beter leren kennen,
weten wat je aan elkaar hebt,
om samen sterker te staan.

Eigenlijk samen de kameraadschap
ontwikkelen, die ook onze bevrijders
keihard nodig hadden
om een kans te maken
om de strijd te overleven.

Denk daaraan ook
als u zo naar de foto's kijkt.
hoe al die mannen,
die elkaar voor de oorlog waarschijnlijk
ook niet kenden,
razendsnel een eenheid moesten vormen,
om voor onze vrijheid en democratie
te vechten.

Laat dat ook een inspiratie zijn
om de netwerken
die hier in Limburg van nature al zo hecht zijn,
om die te blijven onderhouden,
zo nodig te herstellen,
maar ook open te stellen
voor wie wat minder lang in de straat,
dorp of buurt woont...

Oók uit eerbetoon
aan al de mannen die
toen van ver en nog verder kwamen
om voor ons hun leven te wagen
en door wiens ogen
we nu kunnen zien

wat zij toen zagen...

Maar voordat u
dat kunt gaan bekijken,
geef ik eerst graag nog het woord
aan David Loozen,
samensteller van deze tentoonstelling
en kenner van nog meer verhalen
achter de beelden van 'Through their Eyes'...